

EL DIACA, AQUIL·LES I LA TORTUGA

«**L**a recreació intel·lectual és un fet que necessitem per a la nostra salut», escriu un professor de matemàtiques, ben avorrit i victorià, que sabia ben bé el que deia, ja que ho patia en carn pròpia. En certa manera, aquest personatge duia una doble vida. Encara avui en l'actualitat, com en la seua època, hi trobem lectors que se sorprenen en descobrir que darrere de Lewis Carroll s'amagava Charles Lutwidge Dodgson. Segons sembla, això li va passar a la reina Victòria i altres ciutadans de no tan alta nissaga. La recreació de l'*alter ego* fou una benedicció per a ell, ja que va ser una manera de poder catalitzar la imaginació exuberant que portava a dins. Aquest docent a Oxford, inventor de mil i un objectes, fotògraf, escriptor de tot tipus de papers –entre els quals n'hi ha alguns sobre trigonometria–, va ser el tercer fill d'un reverend molt sever en una família d'onze germans. Ben aviat els progressos en matemàtiques i en els clàssics li van proporcionar una beca al Christ Church College, on va finalitzar els estudis i va passar a ser tutor. Ordenat diaca l'any 1861, renuncià a ser sacerdot per considerar-se no apte per a aquella tasca. De segur que darrere hi havia la seua malaltissa timidesa, el que queig que li venia a la boca quan parlava en públic i, sense cap mena de dubte, una altra circumstància: el pare era un del més cèlebres oradors de l'església de l'Anglaterra de l'època.

Aquell professor insuls quan agafa la ploma per a escriure històries, en principi, per a un públic jove es transforma i s'allibera de la rigidesa congènita tan personal com social que arrossega com una llosa. La metamorfosi és radical. No oblidem que Stevenson l'any 1886 havia tret a la llum *L'estrany cas del doctor Jeekyll i mister Hyde*. A ell li passa igual. La mutació que es produeix sembla la cara i la creu d'una moneda. Quan publica sota el pseudònim de Carroll, aquells papers els domina el gust per l'absurd, el llenguatge és, ara, com a joc que té moltes més possibilitats que les purament comunicatives i on l'humor es farceix d'una ironia punxant. I no sols parle dels divertits poemes o narracions sinó dels escrits de lògica. Pensem en *Un conte embolicat*, la paradoxa dels tres Perruquers, els dos rellotges o el diàleg entre Aquil·les i la tortuga.

A partir de la paradoxa de Zenó d'Elea en la qual el guerrer Aquil·les, símbol de la rapidesa, mai no podrà guanyar la carrera a la parsimoniosa tortuga. El guerrer corre deu vegades més lleuger que la tortuga i li dona deu metres d'avantatge. Aleshores Aquil·les corre aquests deu metres, mentre la tortuga corre un centímetre; Aquil·les corre aquest centímetre, la tortuga un mil·límetre; Aquil·les el mil·límetre, la tortuga una dècima de mil·límetre, i d'aquesta manera fins a l'infinit, el guerrer corre per sempre sense poder atrapar l'animaló. Idea basada en la infinita divisibilitat de l'espai i del temps. Després han vingut les refutacions. Més de dos mil anys d'argumentacions en contra. Pensem en exemples excelsos com Aristòtil, Mill, Bergson, Hobbes o Russell. El nostre diaca juga i reformula aquest problema en un moment determinat que Aquil·les creu haver guanyat i seu a sobre de la tortuga. «Així que

vostè ha arribat a la fi de la cursa? –digué la tortuga– I això malgrat que la carrera consistia en una sèrie infinita de distàncies. Tenia entès que un setciències havia provat que això era impossible.» «He guanyat –va dir Aquil·les–. Pot no ser veritat, però és un fet. *Solvitur ambulando*. No veu que les distàncies minven constantment?» «Però, i si haguessen augmentat constantment? –interrompé la Tortuga– Què

hauria passat?» «Aleshores jo no seria ací –va dir Aquil·les amb modèstia–. I vostè a aquestes alçades hauria fet diverses voltes al món.»

A la fi del surrealista diàleg trobem una maniobra amb la semblança fonètica entre 'Tortoise' i 'Taught-Us', d'una banda, i entre 'Achilles' i 'A Kill-Ease', de l'altra. La Tortuga té la pretensió de rebatejar Aquil·les amb un nom que sembla igual a Tortuga, i Aquil·les pretén el mateix amb un que sone igual a Aquil·les. A més, la segona tortuga que el professor fa aparèixer, la Falsa Tortuga no és una altra que el ploraner queloni que hi ha en el capítol IX del llibre que l'ha fet universalment famós. Carroll aconsegueix d'introduir el *nonsense* en la lògica. Crea una lògica dement. Llàstima que no es va atrevir mai a viure com li deia la seua escriptura.

JOSEP BALLESTER

Escriptor i professor de la Universitat de València

«CARROLL ACONSEGUEIX
D'INTRODUIR EL
"NONSENSE" EN LA LòGICA.
CREA UNA LòGICA
DEMENT»

IL·LUSTRACIÓ: ENRIC SOLBES
Lewis Carroll, 2006. Aquarel·la sobre paper
i retoc en suport informàtic, 17 x 24 cm.

